

**Wyrok z dnia 4 kwietnia 1997 r.
II UKN 25/97**

Ubezpieczony pobierający zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy u jednego pracodawcy, świadcząc w tym czasie za wynagrodzeniem pracę na rzecz innego podmiotu zatrudniającego, która to praca mogła spowodować pogorszenie stanu zdrowia, nadużywa prawa do tego świadczenia. Uzasadnia to żądanie zwrotu wypłaconego zasiłku na podstawie i w trybie art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Barbara Wagner (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 1997 r. sprawy z wniosku Edwarda Ł. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w G.W. o zasiłek chorobowy, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 15 października 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 29 maja 1996 r. [...] oddalił odwołanie Edwarda Ł. od decyzji wydanej w dniu 8 stycznia 1996 r. przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w G.W., odmawiającej prawa do zasiłku chorobowego za okresy od 1 sierpnia 1994 r. do 15 stycznia 1995 r. oraz od 23 lutego do 20 września 1995 r. i zobowiązującej do zwrotu 25.144, 80 zł, tj. kwoty stanowiącej równowartość pobranego nienależnie świadczenia.

Sąd ustalił, że odwołujący się w okresie, za który pobrał zasiłek chorobowy był zatrudniony równocześnie w Spółdzielni Mieszkaniowej " S." na stanowisku kolejno prezesa , a następnie członka zarządu oraz na stanowisku dyrektora Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Handlowo - Usługowego Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej "K." Spółka z o.o. w G.W. Od 1 sierpnia 1994 r. do 15 stycznia 1995 r. i od 23 lutego do 20 września 1995 r. Edward Ł. był niezdolny do pracy i z tego tytułu pobierał zasiłek chorobowy wypłacany przez Spółdzielnię " S.". W tym czasie nie zaprzestał wykonywania obowiązków dyrektora przedsiębiorstwa "K." otrzymując za tę pracę należne wynagrodzenie.

W ocenie Sądu, zachowanie odwołującego się wyczerpuje dyspozycję normy prawnej wynikającej z art. 18 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 143 ze zm.) . Edward Ł. nadużył prawa do świadczeń , zasiłek chorobowy pobrał nienależnie , wobec czego, stosownie do treści art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.), zobowiązany jest

do jego zwrotu.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu podzielił pogląd oraz argumentację prawną Sądu I instancji i wyrokiem z dnia 15 października 1996 r. [...], oddalił rewizję odwołującego się od powyższego wyroku. Postępowanie rewizyjne nie potwierdziło zasadności zarzutów niewyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału oraz naruszenia prawa materialnego. Ustalony przez Sąd I instancji stan faktyczny potwierdzony został dokumentami, a jego ocena i kwalifikacja prawna były właściwe.

Powyższy wyrok Edward Ł. zaskarżył kasacją wniesioną w dniu 10 grudnia 1996 r. i podając jako podstawy kasacyjne naruszenie prawa materialnego, przez niezastosowanie art. 128 KP i art. 129 KP, oraz naruszenie prawa procesowego, (art. 155 KPA) i wniósł o jego uchylenie oraz o przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania lub o uchylenie "również wyroku Sądu Wojewódzkiego (...) i przekazanie wówczas temuż Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania".

Pełnomocnik Edwarda Ł. wywodził, że ustalenie Sądów zarówno I jak i II instancji co do wykonywania przez skarżącego pracy w Przedsiębiorstwie "K." w okresie zwolnienia lekarskiego, pozostaje w sprzeczności z rzeczywistym stanem rzeczy. W tym czasie odwołujący się jedynie "sporadycznie przebywał na wyjazdach służbowych (kilkugodzinnych) oraz również w okresie od 11.09. 1995 r. do 20.09. 1995 r. przebywał w szpitalu". W tej sytuacji " ... trudno jest uznać, że Edward Ł. przepracował chociażby jeden miesiąc w okresie kilkunastu miesięcy, w których pobierał zasiłek chorobowy", a to wobec wyraźnie określonych w art. art. 128 i 129 KP norm czasu pracy. Skarżący podnosił także, że skoro Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 20 września 1995 r. "uznał zasadność wypłacania Edwardowi Ł. zasiłku chorobowego", to do zmiany tejże decyzji należało zastosować art. 155 KPA. Podstawową przesłanką zastosowania powołanego przepisu jest zgoda stron. Zaskarżona odwołaniem decyzja z dnia 8 stycznia 1996 r. wydana została przez organ rentowy bez udziału wnioskodawcy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Udokumentowane są fakty, że Edward Ł. od 1 września 1990 r. do 11 listopada 1995 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Przemysłowo - Handlowo - Usługowym Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej "K." Spółka z o.o. w G.W. w wymiarze 7/8 etatu i od 1 listopada 1991 r. równocześnie w Spółdzielni Mieszkaniowej "S." jako prezes a następnie członek zarządu, do 30 kwietnia 1995 r. Bezsporne jest też, że w okresach od 1 sierpnia 1994 r. do 15 stycznia 1995 r. oraz od 23 lutego do 20 września 1995 r. korzystał ze zwolnienia lekarskiego i pobrał zasiłek chorobowy w kwocie 25.144,80 zł wypłacony przez Spółdzielnię Mieszkaniową "S.". W okresie zasiłkowym skarżący otrzymywał w Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej wynagrodzenie za pracę, od którego opłacono składki na ubezpieczenie społeczne. W tym czasie wykonywał czynności należące do jego pracowniczych obowiązków.

Teza o sporadycznym wykonywaniu pracy nie da się obronić w kontekście materiału dowodowego. Przeczą jej zarówno dokumenty jak i zeznania świadków. Edward Ł. wykonywał więc w okresie zwolnienia lekarskiego inną pracę zarobkową. Co więcej, przy rozpoznanych schorzeniach praca ta mogła spowodować przedłużenie jego

niezdolności do pracy w Spółdzielni Mieszkaniowej. Edward Ł. przebył w 1993 r. zawał serca i z tego tytułu zaliczony został do III grupy inwalidów. Nie był zatem zdolny do wykonywania dotychczasowej pracy. Mimo to w okresie zwolnienia u jednego pracodawcy świadczył pracę na rzecz drugiego podmiotu zatrudniającego. We wrześniu 1995 r. przebył drugi zawał, co spowodowało jego inwalidztwo II grupy.

Zarzut naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 128 KP i art. 129 KP nie jest dość jasno uzasadniony przez skarżącego. Powołane przepisy ustalają wprawdzie dopuszczalne normy wymiaru czasu pracy jednak w odniesieniu do jednego miejsca zatrudnienia. Nie wprowadzają natomiast zakazu nawiązania i pozostawania w stosunkach pracy z różnymi pracodawcami oraz nie określają wymiaru łącznego czasu świadczenia pracy na rzecz każdego z nich.

Co do zarzutu naruszenia przez organ rentowy art. 155 KPA należy stwierdzić, że przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego mają zastosowanie do postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczenia społecznego o ile te ostatnie przepisy nie stanowią inaczej. Zasady postępowania przy zmianie i ustaniu prawa do świadczeń określa generalnie art. 80 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), odmiennie od reguł przewidzianych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Zarzut naruszenia art. 155 KPA przez Sądy obu instancji jest bezprzedmiotowy, albowiem sprawy z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych są sprawami cywilnymi w rozumieniu art. 1 KPC i do ich rozpoznawania przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego nie mają w ogóle zastosowania.

Kierując się powyższymi motywami Sąd Najwyższy, stosownie do treści art. 393¹² KPC, orzekł jak w sentencji.

=====